

Checklist: Leerdoelen opstellen

Leerdoelen zijn essentieel in het ontwerpen en ontwikkelen van leertrajecten. Ze bepalen wat er in een leertraject wordt behandeld, aangeleerd of geoefend. Daarnaast geven leerdoelen richting aan de leervormen en leeractiviteiten die je kiest. Een leerdoel beschrijft duidelijk wat wanneer bereikt moet worden en welk gedrag daarvoor nodig is.

Stappenplan bij het opstellen van leerdoelen

Stap 1: Bepaal over welke onderwerp je leerdoel gaat. Wees hierbij zo specifiek mogelijk. Voorbeeld: Dit leerdoel gaat over een persoonlijke gezondheidsomgeving (PGO) met als subonderwerp 'Een PGO kiezen'.

Stap 2: Bepaal wat de gewenste eindsituatie is. Wat wil je dat je doelgroep kent en kan? Denk hierbij aan de leerbehoefte die je hebt beschreven. Voorbeeld: Ik wil dat de zorgverlener een patiënt kan ondersteunen over het kiezen van een PGO.

Stap 3: Bepaal het bekwaamheidsniveau van het leerdoel. Bedenk eerst of het om kennis of een vaardigheid gaat. Bepaal vervolgens welke omschrijving het meest passend is. Tip: gebruik hierbij de Piramide van Miller (zie volgende pagina). Voorbeeld: in dit voorbeeld gaat het om een vaardigheid. Dit hoort bij het niveau 'Shows how' of 'Does'. Je kiest uiteindelijk voor 'Does', omdat het om een handeling gaat die de doelgroep zelfstandig uit moet voeren.

Stap 4: Kies welke van de ontwerpende werkwoorden je vindt passen bij jouw vaardigheid. Tip: gebruik hierbij de Piramide van Miller op de volgende pagina. Voorbeeld: Ik kies voor het ontwerpende werkwoord 'adviseren'.

Stap 5: Schrijf het leerdoel op in één duidelijke zin.

Gebruik daarvoor de volgende formulering:

- "De <doelgroep> kan <ontwerpend werkwoord> + <onderwerp>".

Voorbeeld: 'De zorgverlener kan een advies geven over het kiezen van een PGO.'

Wanneer het al bekend is om welke leeractiviteit het gaat, kun je de volgende formulering gebruiken:

- "Na <leeractiviteit> kan <doelgroep> + <ontwerpend werkwoord> + <onderwerp>."

Voorbeeld: 'Na de training kunnen de zorgverleners patiënten adviseren over het kiezen van een PGO'.

Leerdoelen opstellen

Piramide van Miller

De piramide van Miller (1990) schetst vier niveaus van bekwaamheid die hieronder in de tabel worden beschreven.

Advies:

- **Bij stap 3:** gebruik hierbij de eerste en tweede kolom. Op deze manier kun je eenvoudig bepalen om welk niveau van bekwaamheid het gaat.

- **Bij stap 4:** gebruik hierbij de derde kolom. In deze kolom zie je per niveau voorbeelden van ontwerpende werkwoorden bij dat niveau horen.

Niveau	Omschrijving	Ontwerpende werkwoorden
Knows	de kennis die je moet hebben om een taak uit te kunnen voeren	Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none">• classificeren• herkennen• identificeren• selecteren <ul style="list-style-type: none">• weergeven• aanduiden• aangeven• formuleren
Knows how	weten hoe je de kennis moet gebruiken om een taak uit te voeren	Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none">• bewaken• procedure kiezen• rapporteren• Verduidelijken <ul style="list-style-type: none">• vragen formuleren• beschrijven• voorspellen• fouten opsporen
Shows how	kunnen laten zien hoe je een handeling moet uitvoeren op basis van de kennis die je hebt	Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none">• adviseren• beoordelen• bedenken <ul style="list-style-type: none">• samenstellen• schrijven
Does	het zelfstandig kunnen uitvoeren van de handeling	Bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none">• handelen• vastleggen <ul style="list-style-type: none">• klinisch redeneren• samenwerken